

10. Круцевич Т. Ю. Управление физическим состоянием подростков в системе физического воспитания: дис. ... доктора наук по физ. воспитанию и спорту : 24.00.02 / НУФСУ. К., 2000. 510 с.
11. Москаленко Н.В., Єлісеєва Д.С. Самостійні заняття в процесі фізичного виховання дітей старшого шкільного віку. *Спортивний вісник Придніпров'я*. Дніпропетровськ, ДДІФКіС, 2014. № 1. С. 81 – 86.
12. Шкільний курс «Валеологія» / Под ред. Л.С. Ващенко. К.: Освіта, 1994. 94 с.
13. Astrand P. O. Factors to be measured. Endurance in Sports. Oxford : Blackwell Scientific Publication, 1992. P. 189-191.
14. Hopper C., Fisher B., Munoz K. Physical activity and nutrition for health. Champaign : Human Kinetics, 2008. 374 p (World of wellness health education series).
15. Pangrazi Robert P. Dynamic Physical Education Curriculum Guide: Lesson Plans for Implementation. Benjamin Cummings, 2009. 352 p.

References

1. Arshavskiy I. A. Fiziologicheskie mechanisms and conformities to law of individual development. M.: Science, 1982. 270 p.
2. Bondarchuk N. Vrakhuvannia stanu zdorovia ta rivnia fizychnoi pidhotovlenosti pry zastosuvanni dyferentsiiovanoho pidkholu na urokakh fizychnoi kultury. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*, 2016. №3. S. 9-14.
3. Borysova Yu.Yu. Vlasniuk O.O. Kompiuterni tekhnolohii yak pedahohichni innovatsii u fizychnomu vykhovanni shkoliariv. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu* KhNPU, S.S. Yermakov. – 2014. – № 11. – S. 8-12.
4. Borysova Yu.Yu. Otsinka rivnia somatychnoho zdorovia shkoliariv 7-17 rokiv. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M. P. Drahomanova*. Serii № 15. "Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury / fizychna kultura i sport" zb. naukovykh prats / Za red. O. V. Tymoshenko. - K.: Vyd-vo NPU im. M.P. .Drahomanova, 2016. – Vypusk 10 (80) 16. – S. 30-34.
5. Borysova Yu. Yu., Duhina N.H., Mokhova I.V. Otsinka fizychnoho stanu pidlitkiv 13-14 rokiv. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu: naukova monohrafiia za redaktsiieiu prof. Yermakova S.S.* Kharkiv: KhDADM, 2011. №1. S. 51-54.
6. Volkov L.V., Sembrat S.I. Fizychna pidhotovka shkoliariv: osoblyvosti rozvytku fizychnykh zdibnostei ditei molodshoho shkilnoho viku. K.: Znannia, 2003. – 52. 52
7. Derzhavnyi standart bazovoi i povnoi zahalnoi serednoi osvity. VII. Osvitnia haluz "Zdorovia i fizychna kultura" / Fizyчне vykhovannia v suchasni shkoli, №2 (78), 2012. S. 2-8.
8. Ermolaev Yu. A. Vozrastnaia fyzyolohiia: ucheb. posob. dlia stud. ped. vuzov / M.: Vysshiaia shkola, 1985. 384 s.
9. Yvashchenko L.Ia., Blahyi A.L., Usechev Yu.A. Prohrammyrovanye zaniaty ozdorovytelnyim fytnesom. K. : Nauk. svit, 2008. – 198 s.
10. Krutsevych T. Yu. Upravlenye fizycheskym sostoianyem podrostkov v systeme fizycheskoho vospytaniya: dys. ... doktora nauk po fiz. vospytaniyu y sportu : 24.00.02 / NUFSU. K., 2000. 510 s.
11. Moskalenko N.V., Yeliseieva D.S. Samostiini zaniattia v protsesi fizychnoho vykhovannia ditei starshoho shkilnoho viku. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. Dnipropetrovsk, DDIFKіS, 2014. № 1. S. 81 – 86.
12. Shkilnyi kurs "Valeolohiia" / Pod red. L.S. Vashchenko. K.: Osvita, 1994. 94 s.
13. Astrand P. O. Factors to be measured. Endurance in Sports. Oxford : Blackwell Scientific Publication, 1992. P. 189-191.
14. Hopper C., Fisher B., Munoz K. Physical activity and nutrition for health. Champaign: Human Kinetics, 2008. 374 p (World of wellness health education series).
15. Pangrazi Robert P. Dynamic Physical Education Curriculum Guide: Lesson Plans for Implementation. Benjamin Cummings, 2009. 352 p.

Висоцький В.А.,
викладач кафедри фізичного виховання
Калугін І.Г.,
старший викладач кафедри фізичного виховання
Коваленко О.В.,
викладач кафедри фізичного виховання
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Линник А.М.
старший викладач кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін
Національна академія статистики, обліку та аудиту

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ СПОРТИВНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті здійснено спробу розглянути ефективність фізичного виховання студентської молоді засобами спортивно-ігрової діяльності. Оскільки сучасний стан фізичного виховання вимагає застосування нових або удосконалення традиційних педагогічних умов, форм і методів освітньої роботи тощо. Також, проаналізовано можливості спортивно-ігрової діяльності як ефективного засобу фізичного виховання студентів. Встановлено, що є динаміка зниження в студентській молоді інтересу до занять з фізичного виховання, тренувань у спортивних секціях зі спортивних ігор, до самостійних занять у вищих навчальних закладах й за місцем проживання. Акцентовано, що слід

дотримуватися дієвих педагогічних умов, підходів, які спрямовані на досягнення масового залучення студентської молоді до занять з фізичного виховання засобами спортивно-ігрової діяльності.

Ключові слова: ефективність, фізичне виховання, студентська молодь, засоби, спортивно-ігрова діяльність.

Высоцкий В.А., Калугин И.Г., Коваленко А.В., Линник А.Н. Эффективность физического воспитания студенческой молодежи средствами спортивно-игровой деятельности. В статье предпринята попытка рассмотреть эффективность физического воспитания студенческой молодежи средствами спортивно-игровой деятельности. Поскольку современное состояние физического воспитания требует применения новых или усовершенствование традиционных педагогических условий, форм и методов образовательной работы и тому подобное. Также, проанализированы возможности спортивно-игровой деятельности как эффективного средства физического воспитания студентов. Установлено динамику снижения в студенческой молодежи интереса к занятиям по физическому воспитанию, тренировкам в спортивных секциях по спортивным играм, самостоятельным занятиям в высших учебных заведениях и по месту жительства. Акцентировано, что следует придерживаться действующих педагогических условий, подходов, направленных на достижение массового привлечения студенческой молодежи к занятиям по физическому воспитанию средствами спортивно-игровой деятельности.

Ключевые слова: эффективность, физическое воспитание, студенческая молодежь, средства, спортивно-игровая деятельность.

Vysotsky V.A., Kalugin I.G., Kovalenko A.V., Linnik A.N. Efficiency of physical education of student youth by means of sports and gaming activities. The article attempts to consider the effectiveness of physical education of student youth by means of sports and gaming activities, since the current state of physical education requires the application of new or improved traditional pedagogical conditions, forms and methods of educational work, etc. Also, the possibilities of sports-gaming activity as an effective means of physical education of students are analyzed. It is established that there is a dynamics of decrease in students' interest in physical education lessons, trainings in sport sections from sports games, independent studies in higher educational establishments and at the place of residence. It is emphasized that it is necessary to adhere to effective pedagogical conditions, approaches, which are aimed at reaching the mass attraction of student youth to physical education classes by means of sporting and gaming activities.

With the help of studying and analyzing scientific and methodological literature it became clear that classes on physical education of student youth are a prerequisite for the comprehensive development of the individual, aimed at improving the moral, volitional and physical qualities of students. The effectiveness of physical education depends on the formation of physical culture in student youth, which is carried out in unity with the mental, moral, aesthetic and patriotic upbringing. Therefore, an important type of physical education for student youth is sports and gaming activities, which occupy an important place in the system of physical education of higher educational institutions, and so on. It has also been established that the theoretical substantiation and disclosure of modern approaches to the effectiveness of physical education of student youth by means of sports and play activities will provide practical assistance to teachers and trainers of sports sections in higher educational institutions in the selection of effective pedagogical conditions, content, forms and methods, etc. Such activities contribute to the formation of purposefulness, independence, the development of students' skills and abilities, and such traits of character as mutual assistance, respect for their partners and rivals.

Key words: efficiency, physical education, student youth, means, sports-game activity.

Постановка проблеми. В умовах розвитку українського суспільства зростають вимоги щодо покращення ефективності фізичного виховання студентської молоді, що вимагає застосування нових або удосконалення традиційних педагогічних умов, форм і методів освітньої роботи тощо [2, 3; 4; 7]. Так, вивчення ефективності практичної діяльності вищих навчальних закладів з фізичного виховання в останні роки засвідчує, що спортивно-ігровою та фізкультурно-масовою роботою в Україні охоплено лише 25–35 відсотків студентської молоді. В основному залучення студентів до спортивно-ігрової роботи відбувається за рахунок участі їх у різних спортивних змаганнях між факультетами, інститутами, які проводяться у відповідності з планом спортивно-масових заходів вищих навчальних закладів тощо.

Такий стан свідчить про необхідність всебічного дослідження даної проблеми, що пояснюється, насамперед, поступовим зниженням в студентській молоді інтересу до занять з фізичного виховання, тренувань у спортивних секціях зі спортивних ігор, до самостійних занять у вищих навчальних закладах й за місцем проживання тощо. Тим часом, вивчення науково-методичної літератури засвідчує, що заняття з фізичного виховання студентської молоді, як необхідна умова всебічного розвитку особистості, спрямовані на удосконалення, моральних, вольових та фізичних якостей студентів [5]. Ефективність фізичного виховання залежить від формування фізичної культури в студентській молоді, що здійснюється в єдності з розумовим, моральним, естетичним та патріотичним вихованням. Тому, важливим видом фізичного виховання студентської молоді є спортивно-ігрова діяльність, яка займає важливе місце в системі фізичного виховання вищих навчальних закладів тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Впродовж останніх років здійснено низку досліджень, присвячених окремим аспектам вирішення зазначеної проблеми. Це, насамперед, дослідження основ фізичного виховання (В. Арефьев, Л. Волков, Ж. Дьоміна, О. Тимошенко та інші), проведення спортивно-ігрової діяльності (О. Дорохова, М. Тимчик, Т. Тищенко), організації спортивних змагань із спортивних ігор (М. Марущак Р. Мішаровський.), впровадження фізкультурно-оздоровчої діяльності (Д. Бінецький, Н. Касіч), проведення секційних занять зі студентською молоддю (В. Пилипенко,

М. Марущак) тощо. Проведений аналіз літератури засвідчує, що на сьогодні накопичено певний досвід фізичного виховання студентів, однак проблема ефективності фізичного виховання студентської молоді засобами спортивно-ігрової діяльності в сучасних умовах досліджена недостатньо.

Мета дослідження – розкрити зміст ефективності фізичного виховання студентської молоді засобами спортивно-ігрової діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слід наголосити, що ефективним засобом фізичного виховання студентів є спортивні ігри, які займають важливе місце в освітній діяльності вищих навчальних закладів. У зв'язку з цим ефективність освітнього процесу залежить від ознайомлення педагогів з основними педагогічними умовами, принципами, формами і методами фізичного виховання та впровадження їх в спортивно-ігрову діяльність та має реалізуватися шляхом підвищення спортивної майстерності студентів в обраному виді спорту; розвитку індивідуальних, фізичних та моральних якостей; формування інтересу до спортивно-ігрової діяльності; зміцнення свого здоров'я в процесі спортивно-ігрової діяльності; виховання особистості, здатної до самореалізації у сфері фізичної культури, спорту та професійної діяльності.

Грунтовний аналіз літературних джерел та словників засвідчує, що під ефективністю (від латинського *effectivas* – дійовий, той, що дає певний результат) фізичного виховання розуміють «відношення досягнутого здобутку (за тим чи іншим критерієм) до максимально досяжного або заздалегідь запланованого» [6, с. 471] результату, вираженого в кількісних і якісних показниках. Так, з цього визначення можна зробити висновок, що ефективність застосування у процесі фізичного виховання студентів тієї чи іншої спортивно-ігрової діяльності може бути правильно уточнена лише тоді, коли чітко встановлена мета, завдання та виокремлюватимуться кількісні та якісні критерії її визначення. Вони є основою для порівняння досягнутих і запланованих результатів освітньої діяльності та одиницею їхнього вимірювання. Досвід засвідчує, що ураховуючи велику кількість факторів, що впливають на ефективність застосування в умовах вищих навчальних закладів різних спортивно-ігрових форм фізичного виховання студентів, у практичній роботі краще обмежити кількість критеріїв їх визначення. Із них краще вибрати головні, деякою мірою універсальні, що легко застосовуються в практичній роботі викладача, тренера тощо [3; 4].

Вивчення педагогічної літератури [5; 7; 8] свідчить, що ефективність фізичного виховання студентської молоді залежить від умілого, вірно організованого освітнього процесу з використанням різноманітної спортивно-ігрової діяльності. Це пояснюється тим, що спортивно-ігрова діяльність популярна серед студентів та молоді в цілому і є дієвим засобом їх всебічного розвитку. Ми погоджуємося із українськими ученими, що систематичне й цілеспрямоване застосування спортивно-ігрової діяльності сприяє формуванню в студентів свідомих переконань, розв'язанню оздоровчих та освітніх завдань, а також допомагає психологічній та фізичній підготовці студентів до майбутньої професійної діяльності та військової служби в Українській армії. Також, цінність спортивно-ігрової діяльності полягає в тому, що вона сприяє розвитку в студентської молоді прикладних та морально-вольових якостей, необхідних для вдосконалення набутих навичок з обраних прикладних спеціальностей; засвоєнню важливих знань щодо цінності фізичного виховання та розвитку особистості тощо.

Також, опираючись на досвід українських педагогів, можна прослідкувати, що ефективними для фізичного виховання студентів є такі спортивні ігри як баскетбол, волейбол, футбол, які проводяться в умовах, що вимагають від студентської молоді проявлення, цілеспрямованості, самостійності, спритності, витривалості, швидкості думки, творчого та критичного мислення [5; 8]. У процесі проведення спортивно-ігрової діяльності студенти мають швидко, без обдумування приймати самостійні рішення спрямовані на досягнення мети, правильно орієнтуватися в новій ігровій обстановці й бути готовим до непередбачуваних ігрових ситуацій, які можуть виникнути у процесі змагальної діяльності. Слід відмітити, що ефективним є – обмежувати часом виконання певного завдання під час спортивно-ігрової діяльності, що сприяє отриманню нових знань з фізичного виховання, навичок та умінь виконувати поставлені завдання в найкоротший час, формуванню в студентів взаємодопомоги, колективізму та фізичної культури в цілому.

Ми погоджуємося з М. Тимчиком, що важливою особливістю спортивно-ігрової діяльності є складні колективні дії спрямовані на досягнення спортивного та загальнокомандного результату. Як відмічає педагог, більшість видів спортивних ігор – командні й тому успіх у змаганнях здебільшого залежить від злагодженості дій усіх учасників. Ускладнює їхні взаємодії те, що під час спортивної гри немає заздалегідь обумовленої послідовності виконання ігрових прийомів і постійного ритму. В кожній ситуації дії окремих гравців спортивної команди різні, проте вони мають бути взаємообумовлені й спрямовані на розв'язання командного завдання. У процесі спортивно-ігрової діяльності від гравців вимагається максимум ініціативи, творчості, сміливості цілеспрямованості, взаємодопомога, щоб узгоджувати свої дії з партнерами і домогтися ігрового успіху. Гравці мають не тільки визначити, який технічний чи тактичний прийом треба використати в дану мить, а й оцінити його з позицій правил колективної та чесної гри [8]. Тому, ми погоджуємося з педагогом, що під час спортивно-ігрової діяльності слід тактовно ставитися до команди суперника, дотримуючись правил «Fair Play» тощо.

Вивчення та аналіз результатів проведених досліджень і практики свідчить, що застосування ефективності педагогічних умов, змісту форм і методів фізичного виховання у вищих навчальних закладах залежить великою мірою від творчої роботи викладачів та тренерів протягом всього періоду навчання студентської молоді. Тобто якими б цікавими не були заняття з фізичного виховання, вони не дають належної практичної віддачі, якщо використовуються без урахування інтересів та бажань студентів, творчого підходу й умінь викладачів застосовувати їх у системі фізичного виховання ВНЗ. Досвідчені викладачі, тренери спортивних секцій, які опікуються проблемами фізичного виховання студентів, їх рухової активності, завжди прагнуть до того, щоб зміст занять був наповнений дієвими організаційними формами та методами, які викликали в студентів захоплення, радість, позитивні емоції, розвивали інтерес до фізичної культури і спорту, формували потребу й звичку щоденно займатися фізичними вправами тощо. Такі педагоги роблять усе необхідне, щоб заняття з

фізичного виховання студентської молоді відрізнялися новизною, структурною виразністю, глибиною змісту, творчою вигадкою й була привабливою для всіх учасників спортивно-ігрової діяльності.

Тому, погоджуючись із вченими та практиками, вважаємо, що для досягнення масового залучення студентської молоді до занять спортивно-ігровою діяльністю, слід дотримуватися таких завдань та умов:

- ✓ формувати у студентів знання про фізичне виховання, фізичну культуру, фізичний розвиток та здоровий спосіб життя;
- ✓ проводити та організовувати змагальну діяльність із створенням ситуацій успіху та перспективи;
- ✓ основним мотивом займатися спортивно-ігровою діяльністю у ВНЗ та за його межами має бути особистий приклад викладачів й тренерів ВНЗ;
- ✓ спортивно-ігрова діяльність організована у ВНЗ має викликати в студентів інтерес та бажання відвідувати заняття як засобу задоволення власних потреб;
- ✓ використовувати методи, які спрямовані на стимулювання та заохочення студентської молоді до фізичного виховання, формування в них прагнення до самовдосконалення, самоствердження, самореалізацію тощо;
- ✓ створення у процесі фізичного виховання студентів престижності спортивно-ігрової діяльності у ВНЗ;
- ✓ систематично здійснювати диференційований підхід з урахуванням гендерних особливостей студентів;
- ✓ усвідомити, що систематичні заняття спортивно-ігровою діяльністю сприяють зміцненню здоров'я, реалізації потреб та ін.

Висновки. Отже, теоретичне обґрунтування і розкриття сучасних підходів щодо ефективності фізичного виховання студентської молоді засобами спортивно-ігрової діяльності та методик визначення результативності фізичного виховання студентів надасть практичну допомогу викладачам та тренерам спортивних секцій у ВНЗ у доборі ефективних педагогічних умов, змісту, форм і методів тощо. Така діяльність сприяє формуванню цілеспрямованості, самостійності, розвитку у студентів рухових умінь і навичок і таких рис характеру, як взаємодопомога, повага до своїх партнерів і суперників. Результати дослідження дають можливість констатувати, що уміле використання педагогічних умов, змісту, форм та методів фізичного виховання студентської молоді засобами спортивно-ігрової діяльності є ефективним тощо.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. *Перспективним може бути* вивчення: педагогічних умов фізичного виховання студентської та учнівської молоді в процесі занять різними видами спортивно-ігрової діяльності та інше.

Література

1. Бех І.Д. Виховання особистості: Сходження до духовності: Наук. видання. – К.: Либідь, 2006. – 272 с.
2. Волков Л.В. Физическое воспитание учащихся: учебно-методическое пособие / Л.В. Волков. – К.: Рад. школа, 1988. – 184 с.
3. Зубалій М.Д. Використання українських народних ігор у формуванні самосвідомості молоді / М.Д. Зубалій, М.В. Туленков // Культура і національна самосвідомість: проблеми теорії та завдання практики. – К., 1991. – С. 104–106.
4. Зубалій М.Д. Фізичне виховання учнів 10-11 класів: навчальний посібник / М.Д. Зубалій. – К., 2008. – 212 с.
5. Пилипенко В. М. Теоретичні аспекти фізичного виховання курсантсько-студентської молоді засобами футболу / В.М. Пилипенко, М.В. Тимчик // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. "Науково- педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт" зб. наукових праць / За ред. О.В. Тимошенка. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – Випуск 4 (98)18. – С. 124–127.
6. Психология: Словарь / Под общ. ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского. – 2-е изд. испр. и доп. – М.: Политиздат, 1990. – С. 471.
7. Тимошенко О.В. Теоретико-методичні засади оптимізації професійної підготовки вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах : автореф. дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04 / О. В. Тимошенко. – Київ, 2009. – 38 с.
8. Тимчик М. В. Фізичне виховання старших підлітків у процесі спортивних ігор у загальноосвітніх навчальних закладах / М. В. Тимчик // Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал Матеріали звітної науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ, НАІР. – 2013. – С. 437-440.

References

1. Bekh I.D. Vykhovannia osobystosti: Skhodzhennia do dukhovnosti: Nauk. vydannia. – K.: Lybid, 2006. – 272 s.
2. Volkov L.V. Fyzycheskoe vospytanye uchaschchykh:ia: uchebno-metodycheskoe posobyie / L.V. Volkov. – K.: Rad. shkola, 1988. – 184 s.
3. Zubalii M.D. Vykorystannia ukrainskykh narodnykh ihor u formuvanni samosvidomosti molodi / M.D. Zubalii, M.V. Tulenkov // Kultura i natsionalna samosvidomist: problemy teorii ta zavdannia praktyky. – K., 1991. – S. 104–106.
4. Zubalii M.D. Fyzyчне vykhovannia uchniv 10-11 klasiv: navchalnyi posibnyk / M.D. Zubalii. – K., 2008. – 212 s.
5. Pylypenko V. M. Teoretychni aspekty fizychnoho vykhovannia kursantsko-studentskoi molodi zasobamy futbolu / V.M. Pylypenko, M.V. Tymchik // Naukovyi chasopys Natsionalnogo pedahohichnoho universytetu imeni M.P.Drahomanova. Seria № 15. "Naukovo- pedahohichni problemy fizychnoi kultury / Fyzychna kultura i sport" zb. naukovykh prats / Za red. O.V. Tymoshenka. – K.: Vyd-vo NPU imeni M.P. Drahomanova, 2018. – Vypusk 4 (98)18. – S. 124–127.
6. Psykholohyia: Slovar / Pod obshch. red. A.V. Petrovskoho, M.H. Yaroshevskoho. – 2-e yzd. yspr. y dop. – M.: Polityzdat, 1990. – S. 471.
7. Tymoshenko O.V. Teoretyko-metodychni zasady optyimizatsii profesiinoi pidhotovky vchyteliv fizychnoi kultury u vyshchykh navchalnykh zakladakh : avtoref. dys. ... dokt. ped. nauk : 13.00.04 / O. V. Tymoshenko. – K., 2009. – 38 s.

8. Тумчык М. В. Фізичне vykhovannia starshykh pidlitkiv u protsesi sportyvnykh ihor u zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh / М. В. Тумчык // Suchasnyi vykhovnyi protses: sutnist ta innovatsiyni potentsial Materialy zvitnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. – Ivano-Frankivsk, NAIR. – 2013. – S. 437-440.

Віндюк П.А.
кандидат наук з фізичної культури і спорту,
доцент кафедри фізичної реабілітації і здоров'я людини
Класичного приватного університету

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ РЕФЛЕКТОРНОЇ ЛОКОМОЦІЇ ЗА МЕТОДОМ ВОЙТИ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ

Метод Войти визнаний одним з провідних засобів фізичної реабілітації. За рахунок терапевтичного застосування рефлексорної локомоції у пацієнтів з пошкодженнями центральної нервової системи та рухового апарату можливо відновити, принаймні в окремих областях, елементарні рухові моделі. Для виконання цього дослідження нами було проведено обстеження 16 дітей у віці від 2 до 5 років, що були поділені на експериментальну та контрольну групи. Запропонована методика складається з індивідуально підібраних вправ по методиці Войти, заснованих на стимуляції базових рухових стереотипів – рефлексорного повзання та рефлексорного перевертання. Порівняльний аналіз представлених методів відновлювальної терапії показав, що поєднання різних методик реабілітації з методом Войти є істотно ефективнішим, ніж стандартні методи реабілітації.

Ключові слова: церебральний параліч, метод Войти, реабілітація, спастичність, індивідуальні програми, рухові розлади.

Віндюк П.А. Эффективность применения рефлексорной локомоции по методу войта в системе физической реабилитации детей с церебральным параличом. Метод Войта признан одним из ведущих средств физической реабилитации. За счет терапевтического применения рефлексорной локомоции у пациентов с повреждениями центральной нервной системы и двигательного аппарата возможно восстановить, по крайней мере в отдельных областях, элементарные двигательные модели. Для выполнения этого исследования нами было проведено обследование 16 детей в возрасте от 2 до 5 лет, которые были разделены на экспериментальную и контрольную группы. Предложенная методика состоит из индивидуально подобранных упражнений по методике Войта, основанных на стимуляции базовых двигательных стереотипов - рефлексорного ползания и рефлексорного переворачивания. Сравнительный анализ представленных методов восстановительной терапии показал, что сочетание различных методик реабилитации по методу Войта существует эффективнее, чем стандартные методы реабилитации.

Ключевые слова: церебральный паралич, метод Войта, реабилитация, спастичность, индивидуальные программы, двигательные расстройства.

Vindjuk P. Efficiency of reflector locomotion application by Vojta method in the system of physical rehabilitation of children with cerebral parality. The purpose of the work was to substantiate, develop and test the method of physical rehabilitation of patients with CP of a spastic form using reflex locomotion using the Vojta method. The research was conducted on the basis of the Center for Social Rehabilitation of the Children with Disabilities in the city of Kremenchug in the Poltava region. Two groups of children with cerebral paralysis of hemiparic and tetraparic forms of spastic type in the number of 16 people who were divided into control and main groups participated in the study. A comparative analysis of the presented methods of regenerative therapy has shown that the combination of different methods of rehabilitation with the Vojta method is much more effective than standard rehabilitation methods. Additional use of the Vojta method is more pronounced and stable results (according to information from parents of children in the experimental group, the achieved effects are still ongoing). Thus, the direct results of treatment of patients in the experimental group indicate a high efficiency of the regenerative complex. The duration of the effect of the effects was several months.

Key words: cerebral palsy, the method of Vojta, rehabilitation, spasticity, individual program, movement disorders.

Постановка проблеми. Над проблемою органічних уражень нервової системи, зокрема церебрального паралічу (ЦП), працювало багато вчених, які при всьому різноманітті клінічних проявів та патофізіологічних механізмів їх формування, виділяють в якості найпоширенішої спастичну форму ЦП. Однією з найскладніших проблем є розробка засобів та методів рухової активності.

Існують різні погляди на лікування пацієнтів з ЦП. Метод Войти визнаний одним з провідних засобів фізичної реабілітації. За рахунок терапевтичного застосування рефлексорної локомоції у пацієнтів з пошкодженнями центральної нервової системи та рухового апарату є змога відновити, принаймні в окремих областях, елементарні рухові моделі [1].

Включення методики Войти в програму фізичної реабілітації повинно сприяти поетапному формуванню рухових навичок, що відповідають процесу розвитку моторики здорової дитини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зв'язку зі зростанням рівня захворюваності проблема ЦП є дуже актуальною по всьому світі. Вроджені вади розвитку центральної нервової системи інвалідизують організм, значно звужують аспекти пристосування до умов середовища. Вивчення ЦП на сучасному етапі більше пов'язане з реабілітаційним напрямом, але продовжується також вивчення етіології та патогенезу захворювання. Література по ЦП переважно заснована на